

מן הבאר

אמרות ופנינים, מוסרי חיים ולקחים, מבאר חפרוה שרים - רבוה"ק מגור, נבג"מ ובלחט"א

אמרות מבאר רבותינו הק'

פרשת יתרו תשפ"ג
~ שנה א' גר'יון י"ז ~

וישמע יתרו: (ח א). ברש"י: מה שמועה שמע ובא וכו'.

הרבי ה"בית ישראל" זי"ע אמר לפרש הסמיכות של קבלת התורה לפרשה של יתרו, כי דרכו של יתרו הרי היתה דרך יתרה, ובקבלת התורה הרי נאמר 'אלה הדברים אשר תדבר' וברש"י: לא פחות ולא יותר. דהיינו שיאמר להם רק מה שנצטווה ולא יותר, כי על השאר עליהם לבד להתייגע. והוסיף: יגיעה איז א גרויסע יסוד אין יודישקייט.

ראש הישיבה מגור שליט"א בעב"ד [תש"פ מ"ב] אומר: פרשת יתרו היא ה'יוד של שובבי"ם, ואיתא מהחידושי הרי"מ זי"ע על מה שפירש רש"י על הפסוק 'אז ישיר - למדנו שהי"וד על שם המחשבה נאמרה, דהיינו שכל היהודי לא נברא אלא כדי לקדש את המחשבה, עיקר מעלתו של ה'יוד - היהודי, הוא המחשבה. וזה פרשת יתרו - אות יוד של שובבי"ם, על שם המחשבה, ודייקא על ידי פרשה אחת בתורה - ע"י לימוד התורה כראוי, אפשר לטהר ולקדש את המחשבות, וגם אם האדם קלקל את דרכיו וחטא, מ"מ ע"י התורה יכול לטהר את עצמו ואת מחשבותיו, וכמו יתרו שעבד את כל ע"ז שבעולם, מ"מ ע"י התורה זכה לקדש מחשבותיו, יתרו - ייתר פרשה אחת בתורה, כי דייקא על ידי לימוד התורה יכולים להתגבר על היצר, למול את עצמו בקדושה, לטהר את המחשבות, ולבא לידי שמחה אמיתית בעשיית המצוות וקיום רצון ה'.

אחר שלוחיה: (ח א). ברש"י: אמר לו על הראשונים אנו מצטערים ואתה בא להוסיף עליהם וכו'.

שואל ה"שפת אמת" בליקוטים: אף ששבת לוי לא היה בעבודה, אבל גלות היה כידוע.

ויאמר אל משה אני חותנך יתרו וגו': (ח א). הרבי ה"אמרי אמת" זי"ע כותב במכתב:

בגור אריה (פר' יתרו) צא בגיג, הקשה, יתרו שהיה גדול ירדוף אחר כבוד, ותי' שאם לא יהיה לו הכבוד יהיה בזיון, ואבזיון קפיד איניש כו'. ותמנהי מהא דאיתא בפוסקים באביו רשע א"צ לכבוד אבל אסור לבוותר לקללו ולהכותו, כמ"ש לכל הבן נעשה שליח וכו'. ולדברי הגור אריה היה חייב לכבוד דאם לא כן יהיה בזיון. וכן בתוס' כתובות [פג.] ג"כ כן, ואם תמהו דא"כ אולת ליה כל הענין שלא לרדוף אחר הכבוד.

לאכל לחם עם חתן משה לפני האלקים: (ח ב). ברש"י: וכי לפני האלקים אכלו והלא לפני משה אכלו -

מכאן שהנהגה מסעודה שת"ח מסובין בה כאילו נהנה מזיו השכינה.

הרבי ה"בית ישראל" זי"ע אמר: אפשר, דמאחר וקיימו כאן מצוה גדולה, מצות הכנסת אורחים, ואיתא גדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני השכינה, ולכן באה השכינה לכאן. וזה מש"כ שאכלו לפני האלקים.

ע"א: דמאחר ואכלו כאן אנשים גדולים כמשה ואהרן, לכן באה השכינה לראות בשולחנם של צדיקים.

מדוע אתה יושב לבדך וגו' ויאמר משה לחתנו כי יבא אלי העם לדרש אלקים: (ח ד-ט).

כותב הרבי ה"לב שמחה" זי"ע: יתרו ראה את משה יושב לבדו בבחי' התבודדות, ועל זה שאל 'מדוע אתה יושב לבדך', והשיב לו מרשעה' 'כי יבא אלי העם לדרש אלקים', כי כאשר העם בא בשביל לדרוש את האלק' נדרש יותר מהמנהיג עצמו גם כן, ולכן הוא יושב לבדו, בבחי' התבודדות לו לעצמו.

כי יהיה להם דבר בא אלי: (ח טו).

שואל **ראש הישיבה מגור שליט"א:** לכאורה הול"ל 'באו אלי' שהרי אין לשמוע דברי בעל דין בלי חבירו, ומובא לתרץ בהקדם מש"כ בשם ה"תפארת שלמה" זי"ע, שכאשר אין עוסקים בהלכות חג קודם החג, בא השו"ע בטענות לפני השי"ת במרום ועומד וצוה על שהוא חלק מן התורה הקדושה ואין לומדים אותו, וכדי לפייס דעתו מגלגל הקב"ה שיתעוררו שאלות ואז יצטרך בעל כרחו להגות בהלכות, אבל אם יקדימו רפואה למכה, וילמדו מעצמם את כל ההלכות בעיון רב ויהא בקי בו כמנהג בכיסיה אזי לא יתרעם השו"ע על שאין הוגים בו, וממילא לא יתעוררו שאלות וזהו 'כי יהיה להם דבר בא אלי' - היינו הדבר גופו בא ומבקש תפקידו לבררו.

ובזה יל"פ מ"ש חז"ל [ברכות סד.]. תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם כי על ידי לימודם חלקי חו"מ ואבה"ע מונעים מריבים ומחלוקות להתעורר.

ויחן שם ישראל נגד ההר: (ח טז).

"חידושי הרי"ם" זי"ע אמר: לא זכו ישראל להתורה הקדושה עד שהיו נכונים בהכנתם שיהיו מסולקים מקנאה תאוה וכבוד. וזה פי' יחון שם ישראל נגד ההר כאיש אחד בלב אחד" [מכילתא]. שהוא אהבת חברים שהוא נגד קנאה שמביאה שנאה, והפרישה היא כנגד התאוה, ומצות הגבלה היא שיכיר ויבין כל אחד את מקומו וגבולו, והוא כנגד כבוד, והוא קו' ומה אבותינו דור המדבר לאחר כל הנסים

והנפלאות היו צריכים להכנה, מכ"ש כעת בדור חושך כזה.

אומר כ"ק אדמו"ר שליט"א: העולם אומרים שהתורה ניתנה בחו"ל, שאילו ניתנה בארץ ישראל היו אומרים שהתורה שייכת רק בארץ ישראל ולבני חו"ל אין בה שייכות, ובאמת הרי אמרו ז"ל וזהב הארץ ההיא טוב, שאין תורה כתורת ארץ ישראל, ומ"כ תורה שייכת בכל מקום, כי התורה קדמה לעולם, ולכן היא למעלה מן המקום, בכל העולם ובכל הארצות, וזה הענין שינונה במדבר, בחו"ל.

אתם ראיתם וגו' כנפי נשרים: (ח טז).

הרה"ק ה"שפתי צדיק" זי"ע מביא את דברי התרגום וינתן שכתב: טעינית יתכן על עניניו כו' לאתר בית מקדשא למעבד תמן פסחא. לשיטתו בלי ספק זרקו שם הדם במקום המזבח, אולי היה ניכר המזבח מעקידת יצחק, א"כ אנה זרקו על משקוף וכו' המזוהות שמפרש בכתוב וראיתי הדם ופסחתי, נראה שמפני שהיו מסובבים בעניי כבוד, הותרו ליקח שירי הדם למצרים ליתן על משקוף ומזוהות ולא נפסל ביצוא שנתמשך קדושת מקדש ע"י הענין עד ביתם.

והיתם לי סגולה מכל העמים: (ח טז).

איש אחד הפציר ב"שפת אמת" זי"ע, שיתן לו סגולה לצורך חולה שהיה לו בתוך ביתו, והשיב לו ה"שפת אמת": תאמיני לי כי איני יודע סגולות, אמנם כבר אמר השי"ת 'והייתם לי סגולה' וזהו הסגולה היותר בדוקה שיעזור השי"ת.

וכבסו שמלתם: (ח טז).

שואל הרה"ק ה"שפתי צדיק" זי"ע: יש לעיין אם היה לאחד שמלה חדשה אם לא נצרך כיבוס, כי פשטות טעם כיבוס לנקות מכתמים, או אפילו חדש צריך כיבוס כי מי יודע כוונת קדשו בטעם כיבוס, גם שלא לשנות מכל הקהל, וכן צ"ע גבי כיבוס לויים.

והגבלת את העם וגו': (ח טז).

שואל ה"חידושי הרי"ם" זי"ע: הלא התורה נקנית במ"ח דברים, והנה כשקבלו ישראל את התורה ודאי היה להם המ"ח דברים, ואחד מהם הוא המכיר את מקומו, וא"כ למה היה נצרך לצוות להם מצות הגבלה. ואמר: דבאם לא היה אזהרה מהשי"ת ע"ז, אולי היה נצמח לאדם איזו התנשאות מזה שיש להם הכנה מצד עצמם שיקנו מזה אחת מהמ"ח דברים, ונאמר אין אני והוא יכולין לדור, והתורה אינה שורה אלא במקום נמוך ומבקשת שפלות, והיו דוחקים את רגלי השכינה לזה היה נצרך לצוות במכוון מצות הגבלה, למען ידעו אשר ההגבלה היא

מחמת הציווי, ולא מחמת הכנת עצמם. **ויתיצבו בתחתית ההר:** (ח טז).

"חידושי הרי"ם" זי"ע אמר על קושית התוס' [שבת פח.] בד"ה כפה עליהם הר כגיגית, הא כבר הקדימו נעשה לנשמע, ופירש ואמר: שהרצון היה שגם מה שילמד האדם בכפיה ובהכרח שלא בתשוקה כל כך, יחשב גם כן תורה, ועל כן היה ניתנת התורה בזה האופן.

זכור את יום השבת לקדשו: (ח טז).

הרבי ה"אמרי אמת" זי"ע אמר: איתא אלמלא חטאו ישראל לא היו צריכין לארון, היינו שעשרת הדברות היו נכנסין בכל יהודי, כמ"ש [ירמיה לא לב] ועל לבם אכתבנה, ושבת נשאר בהבח' של קודם החטא ובאה נשמה יתירה.

ובהמתך: (ח טז).

אומר כ"ק אדמו"ר שליט"א: דיבר הכתוב בהוה ודורות הקודמים הרבו להשתמש בבהמות, ואפשר בדרך צחות שבדורות הראשונים כאשר היו בני אדם במעלה יתירה היו יכולים להשתמש יותר בבעלי חיים, אבל בדורות האחרונים שבני אדם עצמם כהמה, ע"ד שאמרו חז"ל אם הראשונים כבני אדם אנו כחמורים וכו', אין להם כל כך מעלה על בעלי חיים שיהיו להם לשמשם, על כן נצרכים להשתמש בדומם...

כבד את אביך ואת אמך למען יאריכון ימיך וגו': (ח טז).

שואל הרבי ה"לב שמחה" זי"ע: והרי יש לעשות ולקיים שלא על מנת לקבל פרס ואיך אמר למען וגו', אולי משום דשכר מצוה מצוה, לכן יאריכון ימיך כדי שתוכל לקיים עוד מצות כיבוד אב ואם. גם י"ל שאינו ענין שכר, רק כיון דמכריזין על ימיו של אדם ויש קצבה לנשותיו, לכן אמר הכתוב כי זה הזמן של כיבוד אב ואם אינו נחשב בחשבון הימים.

כי חרבך הנפת עליה ותחללה: (ח טז).

ברש"י: והרי דברים קל וחומר, ומה אבנים שאינן ראוות ולא שומעות ולא מדברות, על ידי שמשילות שלום אמרה תורה לא תניף עליהם ברזל, המטיל שלום בין איש לאשתו, בין משפחה למשפחה, בין אדם לחבירו על אחת כמה וכמה שלא תבואוהו פורענות.

אומר הרבי ה"פני מנחם" זי"ע: מטיל שלום בין אדם למקום הוא דבר גדול, ומ"מ נראה מכאן שבין אדם לחבירו יותר גדול, ומטיל שלום בבית יהודי כולל גם שלום למקום, שכינה ביניהם.

דמעות של אמה

חור ושאל: "היכולה את לנצור סוד?" תמהה, חורה והשיבה: "הן".

אמר: "אז אנלה לך, הוא לא ינייסי..."

אם חזה ברוח קדשו, או קיבל ידיעה שהשתדלויות הבלתי נלאות נשאו פרי, אחת היא. המשיכה לראותה את בתה מתיסרת, בוכה ודומעת, מתפללת ומתחננת באין הפגות, ונצרה את הידיעה בחובה. ביצהק אבינו ע"ה, שידע ברוח קדשו שיוסף חי, ונאסר עליו לגלות זאת לבנו יעקב אבינו, הלבוש שק ומתאבל תמרוים.

ביום רביעי נטע הנער למקום הניוס, מלווה בכרכת הרבי וברמעות אמו, ובאותו יום חור! סיפר שהודיעוהו שהתמלאה המכסה ופטרוהו מן הצבא. והשמחה רבתה.

נכנסה שוב האחות, ואמרה: "נצרתו סוד, כמוכסטה, ואמשך לנצור כסוד. אבל אולי אוכל לדעת מדוע? ולמה לא לספר? אפשר היה לחסוך כמה ימי צער ודמעות, בכיות ותפילות!"

ענהה הרבי הא"א ואמר: "יודעת את באיו תקופה קשה אנו חיים, ואיך יודעת איזו תקופה קשה ונוראה שבעתים, ממשמשת ובאה. בכמה נסינות ינסנו, ובאלו קשים נוראים יתקלו. וכל תפילה מסירה אבן נגף מדרכו של הבן, כל דמעה ממוססת מכשול, אין לך מושג איזו תועלת הביאו התפילות והכביות, איך סללו דרכו!"

הרבי ה"אמרי אמת" ז"ע, נשא כוז"ש את כת גיסו הגה"צ רבי יעקב מאיר בירדמן זצ"ל התן ה"שפת אמת" ז"ע. היא היתה אלמנה, והביאה עמה את בנה הקטן לייכל, שגדל והיה לבן עליה. כשהגיע לגיל הניוס, וקיבל צו גיוס להתייצב לוועדה רפואית, לקבעו האם הוא כשיר לגיוס. מובן שמיד פעלו היכן שפעלו והחליקו בשלמונים. והרשעים פיהם דיבר שוא, והבטחותיהם סרק, והוייב להתייצב ולהתנייס.

מובן שהתדהמה היתה רבה, הלם וזעזוע. בן קדושים, שגבל בחצר הקודש וכל מעניו בתורה וקדושה, יפול לידי הרשעים, הרבנית הגירה דמעות כמים, והרבי האיין בעסקנים לעשות כל מאמץ. וכל השערים נעלו. וזירה היא ואין לשנותה, ביום רביעי עליו להתייצב בשערי הכסיס הצבאי.

אמה של הרבנית, אחות הרבי, לא יכלה לשאת את צער בתה, בכיותיה והפתחיותה. נכנסה אל הקדש פנימה, ואמרה לאחיה הקדוש: "מעולם לא התערבתי ולא הבעתי דעה, מעולם לא ביקשתי דבר. אבל הפעם אני יכולה להבליג! הלא פועל ישועות אתה? גזר אומר ומקיים! וכאן קצרה ידך? איכבה אוכל וראיתי בצערה של בתי? איך יכול אתה לראות בינונה של הרבנית? שאלה הרבי: "היודעת את לשמור סוד?" ענתה: "כן".

מבאר החסידות

דירה קטנה, וזה יהיה מאד לא נוח בשביל אבא, לכן אני רוצה לשאול את הרבי מה עלי לעשות?

הרבי הקשיב לו בתשומת לב גדולה והתעמק ברעיוניו, אחרי זמן מה ענה הרבי ואמר: "על אף שיותר קל להיות יהודי ירא שמים בעיר, בכל זאת אתה צריך להישאר בכפר, כי התפקיד הכי חשוב שלך הוא לדאוג עבור אביך, שלא יחסר לו כלום!"

כיבוד אב

יהודי כפרי הגיע פעם אל הרה"ק הרבי ר' ענין מאלכסנדר ז"ע, ושטח בפניו את בעייתו: "אני גר בדירה גדולה ואבי המבוגר שהוא גר אצלי, חי שם מאד בנוח, אולם דא עקא, שמעט מאד יהודים חיים בכפר, ואני מתפלל כל יום בלי מנין, לכן אני חפץ לעקור אל העיר, עם התמיד יהיה לי מנין, ובכלל יקל עלי שם כל עניני היהדות, אולם, מאידך גיסא, בעיר אני יכול לקבל רק

לאחר פעילות ענפה של עסקי נור רובני גור המאוחדת כמעט ששה חודשים ניתן לראות את האור בקצה המנהרה, לפיכך נוסח המודעה שניתלתה בשבוע שעבר בבית המדרש הגדול בירושלים:

בבית אלוקים נהלך ברגש

בית המדרש נועד לתורה, לתפילה ולהתעלות בעבודת ה' ולהתקשרות בל"ג לרבוה"ק ז"ע ויבלחט"א. על כל אחד ואחד לדאוג שבית המדרש יהיה מקום נעים ונוח למתפללים ולמתארחים בו. אם יש למישהו טענה או בעיה עם מאן דהו, עליו לפנות לוועדה האחראית והם יטפלו בזה כראות עיניהם.

הוועדה האחראית

אכתביט לאתערכת

לרבי גור המאוחדת.

קראתי בשבוע שעבר את תשובתכם למכתב המעורר נקודה חשובה מאד בענין אמונת חכמים ובמחילה ממכוד תורתכם אהין ואומר כי השתוממתי מאד לראות את התשובה.

ומכין שתורה היא ולמודו אנו צריכים, אביע את תמיחה בפניכם.

כתבתם שמכין שלקחו את זה לכל מיני מקומות לא רצויים וכו' והשוותם את זה ללימוד נ"ך בפולין וכו' לכן אינכם עוסקים בצו השעה שהוא אמונת חכמים והמסתעף. ואתמהה, הרי כלנו יודעים מה אירע במהלך הדורות לאלו שיצאו נגד קדושי עליון ראשונים כמלאכים, וכמי שחונכנו על היסוד שאין לנו אלא דברי בן עמרם ואיתפשותא דמשה בכל דרא ובכל נפשא (ומי כמוני, מאותם שזכו לשמוע קול ה' יוצא מגורנו של הבן"ז ז"ע יוכל להעיד כמה השתרש דבר זה בנפשי) כך שאין לנו יסוד גדול מזה.

אני כול להעיד על נכדיי הלומדים בשיבות ההולכים לאורו של אדמו"ר והם יודעים כמעט את כל הש"ס מזומנים, וזהו דבר שאי אפשר למצוא בשום חוג ובשום ישוב, ואיני יודע אם אפילו ביח"ל המפורסמת היו כה הרבה לומדים צעירים שידעו את כל הש"ס כמונח בקופסא, וכל זה הוא רק מכוחו של צדיק הדור, ורק בזכות אמונת צדיקים עזה ותמימה. ואיך אפשר שלא לעסוק בייסוד זה שעליו מושתת כל חינוכנו?

וכן הדמיון ללימוד הנ"ך לדעתי אינו דומה למי שיוודע ההיסטוריה ושהיא להשכלה וכדומה, ולא הפריע לחינוך הטהור והתמים מיעוט הלימוד בנ"ך, משא"כ כאן שארבה הורסים את החינוך התמים שעליו חונכנו, ואי הסדר והבהירות בנושא זה הגורם לכך, והצורך הוא גדול מאד לבאר וללבן את הנושא ולעורר את השיבות וענינו שזה מעיקר יסודי הדת.

כך שלענ"ד טעות גדולה טעיתם בכך ואדרבא יש לעסוק בנושא זה שהוא אף קודם לעיסוק בנושא השלום, כי בזמנינו ובמצבנו אין לנו דבר גדול מזה. החותם בכאב,

א' בן חיים קריה חסידית חצור הגלילית

אל הבאר

בה"י

למערכת "מן הבאר" הע"י.

חן חן לכם על השמחה ואין שמחה שמחת התורה - אשר אתם גורמים בכתיבת ד"ת מרבוה"ק, וכן שאר המודורים. חבר אני לכל אשר יראון - ואולי תצרפו סיפור מהגה"ק רבי יחזקאל משינאווא ז"ע בענין גדול ענין הסייעה לרבי. רבי יחזקאל משינאווא ז"ע היה רגיל מעוררו לשחר את בני צדיקי דורו, פעם תמהו בפניו על כך, שהרי מעולם לא מש מאהלה של תורה, ומה ראה לכתת רגליו למרחקים ולבטל מתורתו. והשיב: "חז"ל דרשו על הפסוק 'ישמע יתרו' - מה שמעיה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, ולכאורה תמוה מדוע המתין יתרו עד אחר מלחמת עמלק, וכי קרי"ס לבדה אינה מרעשה דיה כדי להתעורר ולבוא? מדוע בכלל היה צריך לבוא למשה,

וכי לא היה יכול לקבל על עצמו עול מלכות שמים בהיותו במדין? אלא ששתי השאלות מתורצות זו בזו. כאשר יתרו שמע על קרי"ס התעורר באמת לקבל עומ"ש בעודו במדין, ולא בא למשה, משום שסבר שמספיק קבלת העול במקומו. אולם כאשר שמע על מלחמת עמלק, הבין מנך ששמיעה לבדה אין בכוחה להשפיע, שהרי עמלק בוודאי גם הוא שמע על קרי"ס לישראל, ולמרות זאת בא להילחם אתם. ומכאן למד, ששמיעה לבדה אינה מספקת, וכדי לקבל עומ"ש צריך להסתופף בצילו של הצדיק ולראות את הנהגתו, כפי הכלל שאינה דומה שמיעה לראיה. יה"ר שזנחה לקבל התורה באחדות. כאשר אחד ובלב אחד, ותהיה על אחדותנו גאותיני...

ידיכם השלח ברכתו מעבר לים, י.א.פ. בן מו"ר.

כנגד המברכים - ברכות מז"ט לבעלי השמחות בקהילתנו

ברכת מז"ט טוב

לידידיו הרה"ח ר' ישראל קאמינובא לאו"ט
לרגל שמחת נישואי בתו שתחי'
עב"ה הבחור החתן שאול קורניק ה"ו
מאהלים - שטיבל גדילי תורה

ברכת מז"ט טוב

לידידיו המחתנים
הרה"ח ר' ישראל טונדובסקי לאו"ט
והרה"ח ר' יעקב אברמוביץ לאו"ט
לרגל שמחת נישואי ילדיהם שיתיו
מאהלים - שטיבל 55 - שטיבל 43 - שטיבל הארזאלד

ברכת מז"ט טוב

לידידיו הרה"ח ר' חיים לנדאו לאו"ט
ולבנו ידידיו הרה"ח ר' ישראל לאו"ט
לרגל הולדת הבן הנכד
מאהלים ידידים - שטיבל 19-50 - שטיבל קרונדייטס

ברכת מז"ט טוב

לידידיו
הרה"ח ר' צדוק ורדיגר לאו"ט
לרגל הולדת בנו
מאהלים ידידך - שטיבל בית בריינו